

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 2. Eiusdem delicti vberior explicatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

obliviscitur: cum qua ita agit, atque si vidua aliqua esset: aliud verò non spectat, quam ut carnem suam delictis impleat: quæ ita sterilis est, ut nullos sanctorum operum fructus producere possit; animam propriam oblitus, quæ eadem proferre possit: in perpetua illam viduitate agere sinens, à Deo suo in perpetuum orbatam. Has aliasque maledictiones & miseras Iob vir integerrimus adulteris interminatus: qui etiam in hac vita plurimas illarum incurrit. Et quamvis iustitia secularis ac terrena, quia illorum delicta ignorat, eadem castigare non potest: *caelestem* tamen non effugient. Nam, cum se maximè secui os credent, tum terribilia illius flagella experientur. Quem admodum illa sensit David Rex, dum uxorem Uriæ adulterio polluit, cui per Nathan Prophetam Deus interminatus est, dicens: *Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam uxores tuas in oculis tuis, & dabo proximo tuo, & dormiet cū uxoris tuis in oculis solis huius. Tu enim fecisti absconditè, ego autè faciam verbum istud in conspectu omnis Israel, & in conspectu solis.* Minis verò, rei successus respondit, Absalon enim filius aduersus patrem insurgens, cum decem illius uxoris adulterino concubitu copulatus est; & parum etiam absuit, quin regnum illi & vitam auferret, ut *g aqua furtiva*, saporem & panis absconditi dulce animam septemplici dolore lueret. Nec ipse etiam Absalon adulter impune habuit: Deo quippe permittente, *h Iob* tribus illum lanceis ex arbore pendulum transfixit. & propter decem mulieres, quas violauit, decem armigeri *Ioab* accurrentes eum interfecerunt, ne tale delictum debita castigatione priuaretur. Quam brem mariti hoc sapientis consilium, quod metaphorice significatum proposuit, sequantur: *i Bibe aquam de cisterna tua, & fluentia putei tui*, nec ad alienum accesseris. *Deriuentur fontes tui foras, & in plateis aquas tuas*, id est filios tuos ita diuide ut tanquam proprii possint absque pudore comparere: & ita habeto eas solus, ne sint alieni participes tui. *Sit vena tua benedicta, & latere cum muliere adolescentia tua. Quare seduceres filium ab aliena, & foueris in sinu alterius? Respicit Dominus vias hominis, & omnes gressus eius considerat. Iniquitates sua capient impium, & funibus peccatorum suorum constringentur. Ipse morietur, quia non habuit disciplinam, & in multitudine stultitia sua decipietur.*

§. II. *Eiusdem delicti in vxoribus explicatio.*

TRANSEAMUS ad adulterij grauitatem in vxoribus, quod maiora seculum damna trahit, quæ graphice idem Ecclesiasticus depingit in tertio eas peccantium genere recentens, qui grauissima flagella & caigationem amarissimam promerentur: *sic est mulier omnis relinquens virum suum, & statuens hereditatè ex alieno matrimonio. Primo enim in lege Altissimi incredibilis fuit. Secundo in virum suum deliquit; tertio in adulterio fornicata est, & ex alio viro filios statuit sibi, qui legitimos sua hereditate priuabunt. Hac in Ecclesia aduocetur*

Adulteros
punit Deus.

2. Reg. 12.
11.

David.

g Pru. 9. 17.

h 2. Reg. 18.
14.
Absolon.

i Pru. 5. 15.
ex Iamsonio.

Ecl. 23. 32.

Et in filios eius respicietur: hoc est, ea nota illis inuretur. Non iradent filii eius profundas radices, & rami eius non dabunt fructum. Deo id permitte, ut cum pereant, derelinquet in maledictum memoriam eius, & dedecus illius non delebitur, & agnoscent, qui derelicti sunt, quoniam nihil melius, quam timor Dei, & nihil dulcius, quam respirare in mandatis Domini. Hæc Ecclesiasticus, culpa ac poenæ miseras referens, quas vxor adulterans incurrit: eod quod iniuriâ Deo, marito, filiis legitimis, & ipsis illegitimis, cognatis, affinibus, & notis omnibus irroget, omniumque in se iram prouocet, ut propterea omnibus odio & contemptui sit; filios viri sui dubios reddat, & ipsi illegitimi tam in Ecclesia, quam in Rep. infames sunt, & detestandi, idque non modò in odium ac detestationem delicti parentum, sed etiam quod prauos illorum mores imbibere & sequi soleant; ac propterea (vt Sapiens dixit) *b filii adulterorum in inconsummatione erunt*, nec crescent, & ab iniquo thoro semen exterminabitur, & spuria vitulina non dabunt radices alias, neque stabile firmamentum collocabunt. Et si in ramis in tempore germinauerint, a iniquitate ventorum eradicabuntur, & fructus illorum inutiles, & acerbi ad manducandum. Aptum eius rei exemplum fuit Bersabee proles ex adulterio concepta, pro cuius salute quamuis Pater deprecaretur Dominum, & ieiunaret, & ingressu seorsum iaceret super terram, non tamen est exauditus ab eo, ne (vt ait S. Ambrosius) superstes filius, tam foedi adulterij memoriam integram in mundo conseruaret.

b Sap. 3. 16.

c Cap. 4. 3.

Adulterij

memoria o-

diosa.

d 2. Reg. 12.

16.

Serm. 5.

Lex Zelo-

typia.

c Num. 5. 14

SED maiorem adhuc metum incurrit; ac delicti huius grauitatem offendit horrenda zelotypia lex, ab ipso DEO in Republica Hebræorum lata. Cum enim sciret, quam esset furiosa zelotypiæ virorum passio, & quam detestandum adulterij crimen in vxoribus: hanc zelotypiæ legen tulit; et si spiritus zelotypiæ concitauerit virum contra vxorem suam, que vel polluta est, vel falsa suspitione appetitur: adducet eam ad Sacerdotem, & offeret oblationem pro illa, decimam partem sati farinæ hordeacea: non fundet super eam oleum, nec imponet thus, quia sacrificium zelotypiæ est; & oblatio inuestigans adulterium. Offeret igitur eam sacerdos, & statuet coram Domino, assumetque aquam sanctam in vase fictili; & paululum terra de pavimento tabernaculi mittet in eam. Cumque steterit mulier in conspectu Domini, discooperiet caput eius, & ponet super manus illius sacrificium recordationis, & oblationem zelotypiæ: ipse autem tenebit aquas amarissimas, in quibus cum execratione maledicta congesit, adiurabitque eam, & dicet: si non dormiui vir alienus tecum; & si non polluta es deserto mariti thoro, non te nocebunt aque istæ amarissimæ, in quas maledicta congesisti: si autem declinasti a viro tuo, atque polluta es, & concubisti cum alio viro: his maledictionibus subiacebis. Det te Dominus in maledictionem, exemplumque cunctorum in populo suo: putrescere faciat semur tuum, & tumens venter tuus distumpatur. & respondebit mulier: Amen, Amen. & aperto capite aquas illas hauriet: quas cum bibent:

biberit, si polluta non fuerit, erit innoxia, & faciet liberos. Si autem polluta fuerit, & adulteri rea, pertransibunt eam aqua maledictionis, & inflato ventre compurescet femur, & ita recipiet iniquitatem suam, & maritus absque culpa erit: quia decretum illud DEI erat, cuius lex iusta, & ceremoniarum sancta, ac mysterium spirantes. Nam, quod illa oblatio non triticeam, sed hordaceam farinam, quae bestiarum est cibus, requireret, significabat, (vt Lyranus exponit) eam dirigi ad cognoscendum, & statuendum, an mulier, bestiae instar, vitam duxisset, carnis tantum propensionem & voluptatem sequens. nec miscebatur oleum, quod est lucis fomentum, & vulnera curat: adulterium enim in tenebris peragitur: & ipsa adultera non misericordiae remedium, sed iustitiae supplicium recipiebat: nec eius oratio exaudiebatur: ac propterea non adhibebatur in ea thus. Manebat capite aperto coram sacerdote: eod quod pudorem coram Deo amisisset, & coram hominibus ignominia plena esset remansura. In fictili poculo haurienda aqua praebatur: vt fragilitatem suam, & exiguam fidelitatem agnosceret. miscebatur quoque aqua sancta, & pauxillum terra de pavimento tabernaculi, & charta maledictionum in eandem mittebatur, vt intelligeret: res sacras alijs ob suam puritatem viles: fore ipsi, ob malitiam propriae, noxias. Infelix itaque adultera non poterat morte euadere: nam, si peccatum fateri, ne haustum illum acciperet, statuebat: debebat iuxta legem lapidari: si autem haustum sumere volebat, quem aqua amarissima appellabatur, in eas miseras & calamitates incidebat, quas ipsa lex minabatur. Et quavis admodum lex illa horrenda, erat, tamen plena misericordia, totique Reip. fauebat: quia scilicet timor in horrendae illius poenae experimentum incidendi, plurima adulteria impediabat. Ex quo fit, vt tanquam grauissimam poenam minetur Deus illi populo suo, quod vellet hanc legem reuocare, permittens eos effrenate sequi sua adulteria. Non visitabo (ait) super filias vestras, cum fuerint fornicatae; & super spousas vestras, cum adulterauerint. Quae S. Hier. vult non esse misericordiam, sed horrendam iram: nam nec vllum malum culpa maius est, nec maior poena, quam ipsam culpam in hac vita finire impunitam: vt sic crescat illa magis; ac proinde aeterna eius poena magis etiam augeatur.

VERVM quidem est, quod in lege Evangelica, quae gratiae est in usu haec ceremonia, & legis veteris rigor esse desierunt. Nam & Christus D. adductam ad se a Iudaeis mulierem adulteram, vt illam ex legis decreto iuberet lapidari, condemnare noluit, sed qua erat benignitate, peccatum ei dimisit, admonens, ne vellet amplius peccare; cui gratia sua & auxilio, ne relaberetur, est cooperatus. Sed hoc ipsum tamen magis adulterij grauitatem patefacit, quod scilicet legi aduersetur, quae tanta cum misericordia procedit; & gratia, quam per Sacramentum confert. Nouerit igitur mulier Christiana, eo ipso tempore, quo tam grauiter delinquit, ream se fieri omnium poenarum & suppliciorum, quae lex vetus zelotypiae reis intebatur; nam si in hac vita corporaliter non infligentur, spiritualiter

Hordeum.
In eum locum
vide Rebra
in Ose. 2. 31.

Oleum.

Thus.

Caput aper-
tum.

Res sacra.
Mors adul-
terij poena.

Ose. 4. 14.
Impunitas
poenarum
maxima.

Ioan. 8. 5.

Quo lex be-
nignior, eo
maior rea-
tione.

Fidelitas
corona con-
iugij.
h Dan. 13.
22.

Susanna fi-
delis mer-
ces.

Zelotypia
Vxorum.

Ecl. 236 8.

In Panegy-
rico ad Tra-
ianū imper.

b Iud. 14. 20
Et c. 10. 18.

tamē in anima eadē subiturā; & postea perpetuō inferno, nisi pœnitentiam egerit de peccato suo, vitamque in melius commutatit, luituram. Maximus tamen ad hoc ipsum stimulus esse deberet, amor ipse castitatis, & fidelitatis, quæ status huius *corona* est: vt mori potius eligat, quàm in Deum & maritum perfidiam exercere, idque castissimæ h *Susanna* exemplo: quæ, ne adulterij rea coram Deo constitueretur, maluit coram hominibus adulterij in-
simulari, & pœnis à lege adulteris præscriptis se exponere. pluris enim castitatem cum aliqua infamia & morte ipsa, quàm vitam & honorem sine castitate faciebat. Sed diuina providentia fidem hanc coniugem protexit; & quòd ipsa castitatem seruasset: eam Deus in vita conseruauit, illiusq; nomen illustrius reddidit; cum & hodierno die deprædiceretur; & ad finem usq; sacculi fidelitatis illius gloria permanitura sit, vt taceam interim præmium æternum, quo propterea in cælo perfruitur. Ex omnibus hisce argumentis & tremendis rationibus, quas hoc capite sumus prosecuti, validum timoris diuini fructum coniuges conficiant oportet, quo indomitas carnis passiones refrænent; ne extra rationis limites abripiantur.

§. III. *Nimia Zelotypia.*

VERVM silentio inuoluenda non sunt damna, quæ è nimia proficiscuntur *zelotypia*, circa quam lex prædicta versabatur. Est enim crudelissimus carnifex, qui sine vlla clementia & pietate exagitat, ac torquet *zelotypum*; & illum ipsum, de quo talis suspicio habetur. Si enim *uxorem* *zelotypia* occupet, parumq; è à marito diligi vel aliorum illum amorem suum diuertere suspicetur; intolerabili se ipsam cruciatu afficit; vitamq; sibi reddit amarissimam. Vnde benè Ecclesiasticus: *dolor cordis & luctus, mulier zelotypia: in muliere zelotypa flagellum lingue, omnibus communicans*: id est, ita maritum infinitis cordis afflictionibus exagitans: vt sub intolerabili hoc onere genere eum faciat. lingua illius flagellum est; quòd illum verbis calumniosis, & grauib; in omnibus, quæ agit, quodammodo flagellet; omnia enim illi materia & fomes sunt *zelotypiæ* suspicionis. Nunquam nõ conqueritur, & exostulat: & omnes querelis suis affligit, nam vt Plinius iunior ait) *nihil tam prouum ad simultates, quam emulatio in fœminis*. Si verò petita, quamuis iniqua, mariti non concesterint, conqueruntur: & exiguo illorum in se amori illud ascribunt: neque prius q̄b instando quiescunt quàm illorum composites reddantur. Expertus est hoc ipsū Sambson in duabus, quas è Philisthijm duxit vxotibus: quæ tam pertinaciter & importunè duo illius secreta inquirere, vt tandem ea illis aperire coactus sit, quarum vna ait: *b odisti me, & non diligis, idcirco problema quod proposuisti, nõ vis mihi exponere*. Altera verò: *Quomodo dicis, quòd amas me; per tres vices meritis es mihi, & noluisti dicere, in quo sit maxima fortitudo tua?* Tam verò molesta & importuna fuit, nullam vt illi

quietem